

Zemkopības ministrija

Kopējā lauksaimniecības politika Latvijā

Latvijas KLP Stratēģiskā plāna pasākumi no 2023.gada

ZM, LAD, VAAD, LLKC reģionālie semināri
2023.gada janvāris, februāris, marts

Zemkopības ministrija

Informatīvie materiāli par jaunajiem KLP atbalsta pasākumiem

Informācija ZM portālā:

<https://zm.gov.lv/lv/klp-2023-2027>

Noderīgi

- Informācija plašsaziņas līdzekļiem
- **KLP 2023-2027**
- Pircēja ceļvedis
- Konkursi
- Kooperācija

Šodienas prezentācija

 Reģionālo semināru prezentācija par tiešmaksājumiem

Aktuālais par KLP
2023-2027

Aktuālā informācija par KLP
2023-2027

Skatīt vairāk →

Jautājumi un atbildes

Skatīt vairāk →

saite uz

Latvijas Kopejas
lauksaimniecības
politikas stratēģiskais
plāns
2023.-2027.gadam

Skatīt vairāk →

LV tiesību akti

Skatīt vairāk →

Maksājumu kalkulators
– nākotnes
(2023.-2027.perioda)
maksājumu
modelēšana un
salīdzināšana ar
pārejas perioda
atbalstu

Skatīt vairāk →

Infografikas

Skatīt vairāk →

Informatīvi pasākumi

Reģionālo semināru
prezentācijas un citi
materiāli no semināriem

Skatīt vairāk →

Vizualās identitātes
vadlīnijas un
izmantojamie logotipi

Skatīt vairāk →

Zemkopības ministrija

Tiesību aktu projekti KLP Stratēģiskā plāna pasākumu ieviešanai

Visi tiesību aktu projekti tiek reģistrēti Vienotā tiesību aktu projektu (TAP) izstrādes un saskaņošanas portālā.

! Informācija par tiesību aktiem, kas izstrādāti KLP Stratēģiskā plāna atbalsta pasākumu ieviešanai ir publicēti arī ZM portālā sadaļā KLP 2023-2027:

Lauksaimniecība

Lauku attīstība

Pārtika

Meža nozare

Zivsaimniecība

Veterinārija

Valsts atbalsts

Tirgus, nozares ekonomika

KLP 2023-2027

Bioekonomika

LV tiesību akti

▶ Atskaņot tekstu

Publicēts: 26.01.2023.

- [Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku fonda lauku attīstībai intervencē "Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās"](#)
- [Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai intervencē "Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai"](#)
- [Noteikumi par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu biškopībai, tā administrēšanas un uzraudzības kārtību](#)
- [Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas, administrēšanas un uzraudzības vispārējā kārtība lauku un zivsaimniecības attīstībai](#)
- [Ražotāju organizāciju atzišanas un atbalsta piešķiršanas kārtība](#)
- [Tiešo maksājumu piešķiršanas un administrēšanas kārtība](#)
- [Kārtība kādā piešķir, administrē un uzrauga atbalstu Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai platībatkarīgo un dzīvniekatkarīgo saistību īstenošanai](#)

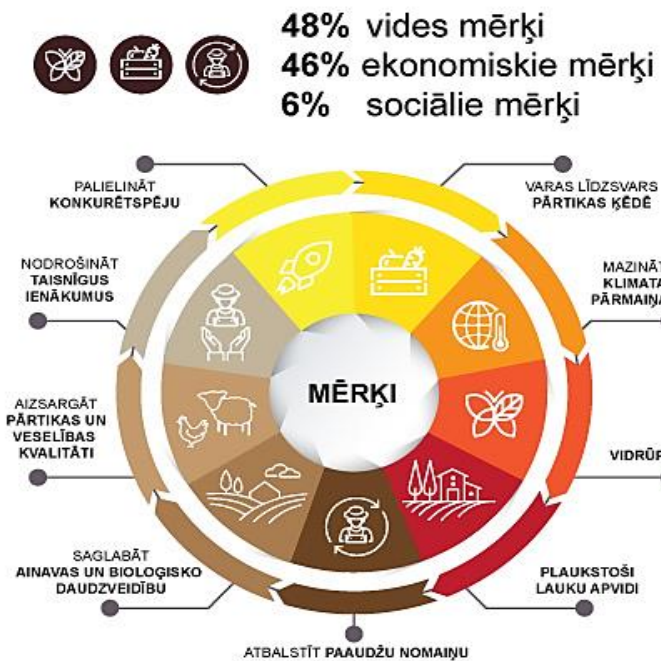
Zemkopības ministrija

Zemkopības
ministrija

ES Kopējā lauksaimniecības politika LATVIJĀ 2023.-2027.

KOPĀ 2,5 miljardi EUR

MĒRĶI

TIEŠIE MAKSĀJUMI

26%
Ekoshēmas –
438 miljoni EUR

Maksājums mazajiem
lauksaimniekiem –
38 miljoni EUR

48%
Ilgtspēju sekmējošais ienākumu
pamatatbalsts –
kopā 816 miljoni EUR

9%
Pārdalošais ienākumu papildatbalsts –
154 miljoni EUR

15%
Saisītāis ienākumu atbalsts –
257 miljoni EUR

Papildatbalsts gados jaunajiem
lauksaimniekiem –
12 miljoni EUR

Zemkopības ministrija

Tiešie maksājumi

Zemkopības ministrija

Tiešo maksājumu vispārīgie nosacījumi

<50 koki / ha	Atbalsttiesīgā ha iekļauj Minimālie atbalsta saņemšanas nosacījumi
1 ha	
100 €	
Lauks 0,3 ha	
Savstarpējā atbilstība LLVN OPP	
5%, ja VPM virs 150 000 €	Maksājuma samazinājums

Atbalsttiesīgā ha iekļauj	<100 koki / ha
Minimālie atbalsta saņemšanas nosacījumi	1 ha
	100 €
	Lauks 0,1 ha
Aktīva lauksaimnieka nosacījums	7 kritēriji
Nosacījumu sistēma	LLVS: 10, t.sk. 5 jauni OPP: 1 jauns, 5 svītroti
Sociālā nosacījumu sistēma (no 2025.g.)	
Maksājuma maksimums (griesti)	100%, ja ISIP virs 100 000 €

Zemkopības ministrija

Aktīvs lauksaimnieks

Ja iepriekšējā gadā **tiešo maksājumu summa pārsniedza 500 EUR**,

jāizpilda 1 no kritērijiem

Iepriekšējā gadā **tiešo maksājumu summa nepārsniedza 500 EUR**
= aktīvs lauksaimnieks

NOSAKA LAD

- 1) **Viena liellopu vienība** uz 01.03.
- 2) Ir **integrētās audzēšanas reģistrā** uz 01.10., kultūraugi atbilst normatīvajiem aktiem
- 3) Ir **Sēklaudzētāju reģistrā** uz **01.10**, un **1 lauku apskatē atzīts lauks**
- 4) **1/3** no deklarētās LIZ uz 01.10 ir **bioloģiskās lauksaimniecības** kontroles sistēmā
- 5) Vidējais **standarta izlaides** rādītājs ir vismaz **400 EUR/ha** (**nerēķina uz BVZ**)

JĀSNIEDZ INFO

- 6) **Viens algots darbinieks** vai **viena lauksaimniecības darbaspēka vienība (LDV)** uz **100 ha** (1 LDV = 520 stundas) **! - 2023. gadā, ja LIZ ≤ 20 ha, pretendents = 1 LDV**
- 7) Lauksaimnieciskās darbības **izmaksas** vismaz **120 EUR/ha**

Zemkopības ministrija

Kritērijs 5: Saimniecībā nodrošina standarta izlaidi uz visiem saimniecības hektāriem vismaz 400 EUR/ha

Kultūraugs	Standarta izlaide, EUR/ha
Kvieši	700
Rudzi	510
Mieži	426
Auzas	347
Citi graudaugi	341
Pākšaugi	562
Kartupeļi	2 636
Lauka dārzeņi, zemenes	3 841, 1 357
Ābeles, bumbieres, ķirši, ogulāji	1 344, 1 275, 1 416
Papuve	0
Āboliņš, sēklai	150, 481
Ilggadīgie zālāji	116

Mājdzīvnieki	Standarta izlaide, EUR/LV
Liellopi vecāki par 24 mēn.	319
Liellopi 6-24 mēn.	623
Liellopi < 6 mēn.	794
Zirgi	318
Aitas un kazas	1332
Sivēnmāte	1872
Nobarojama cūka	579
Dējējvistas 100 gb.	1269
Mājputni	374
Bišu saimes	940
Truši	6338

Zemkopības ministrija

Aktīvs lauksaimnieks

Lauksaimnieciskās darbības izmaksas un apliecināmie dokumenti

Izmaksu apliecināmie dokumenti:

- ✓ kases čeks
- ✓ VID reģistrēta numurēta kvīts
- ✓ preču piegādes dokuments
- ✓ bankas konta izraksts
- ✓ bankas apstiprināts maksājuma uzdevums
- ✓ u.c.

Par iepriekšējo gadu vai par nepārtraukta 12 mēnešu laikposmu, kura sākuma termiņš nav agrāks par iepriekšējā gada 1.janvāri

! - čekam ir jābūt ar rekvizītiem, ja darījuma vērtība bez PVN ir lielāka par 30 EUR

Lauksaimnieciskās darbības izmaksas:

- ✓ **degvielas iegāde**

! – neder NĪN

- ✓ lauksaimniecības **tehnikas** uzturēšana

- ✓ lauksaimnieciskās darbības nodrošināšanai izmantoto **ēku uzturēšana**, tostarp elektroenerģija

- ✓ **ražošanas resursu iegāde:**

- *minerālmēsli*
- *organiskie mēsli*
- *augu aizsardzības līdzekļi*
- *kaļķojamais materiāls*
- *kultūraugu sēklas*
- *lopbarība*

- ✓ lauksaimnieciskās darbības **pakalpojumi:**

- *zemes pirmssējas un pēcsējas apstrāde*
- *ražas novākšana*
- *produktu pārvadāšana*
- *ražošanas resursu piegāde*
- *zālāju nopļaušana*
- *zālaugu masas novākšana*

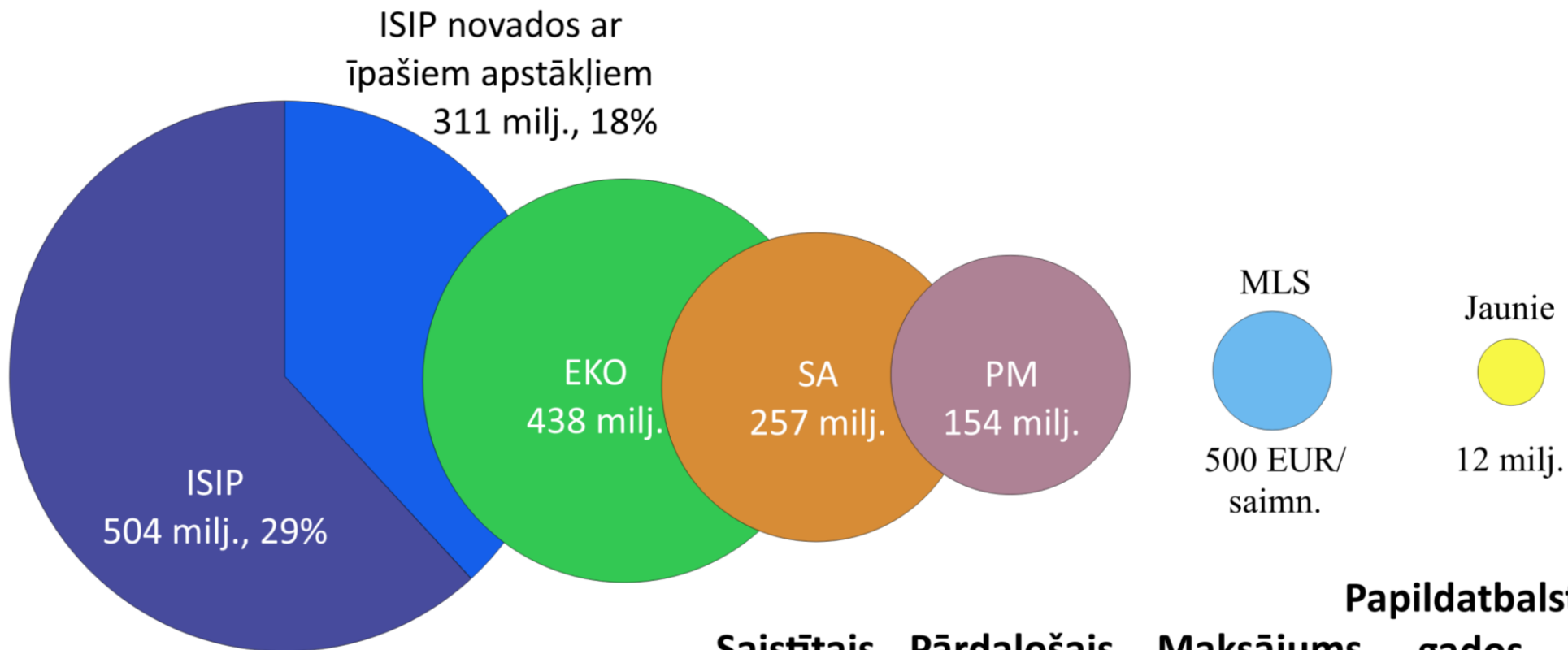
- ✓ u.c.

Zemkopības ministrija

Tiešo maksājumu intervences

1,7 miljardi € = 2023-2027

Ilgspēju sekmējošs ienākumu pamatatbalsts
816 milj.
47,6%

6 Eko shēmas
438 milj.
25,6%

Saistītais ienākumu atbalsts
257 milj.
15,0%

Pārdalošais ienākumu papildatbalsts
154 milj.
9,0%

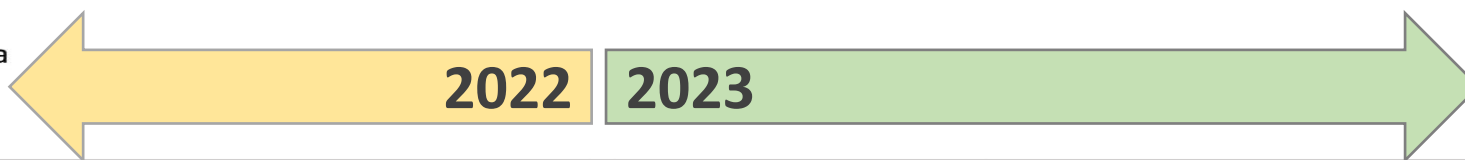
Maksājums mazajiem lauksaimn.
38 milj.
2,2%

Papildatbalsts gados jauniem lauksaimn.
12 milj.
0,7%

Zemkopības ministrija

Tiešo maksājumu intervences

Savstarpējā atbilstība

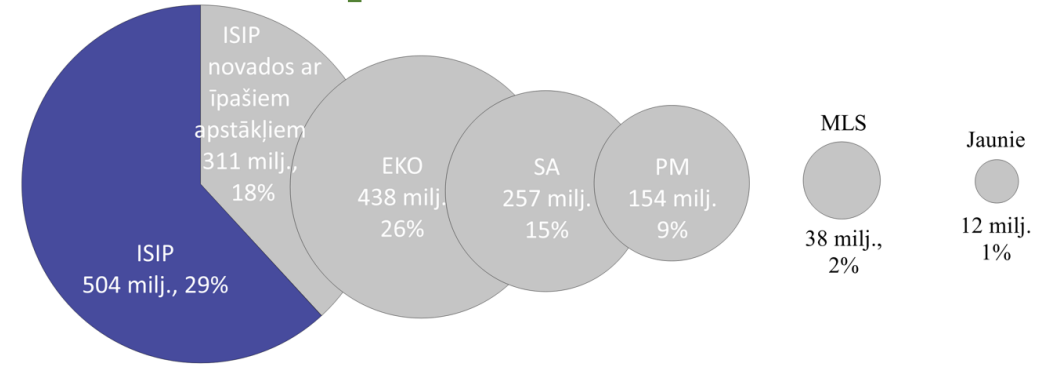
97 €/ha	Vienotais platību maksājums (VPM)	Ilgtspēju sekmējošs ienākumu pamatatbalsts (ISIP)	ISIP novados ar īpašiem apstākļiem	98 - 105€/ha
			ISIP pārējos novados	88 - 95€/ha
		Pārdalošais ienākumu papildatbalsts	3,01-30 ha	53 - 61€/ha
			30,01-100 ha	12 €/ha
		55 €/ha	Zaļināšanas maksājums	6 Ekoshēmas
59 €/ha	Maksājums gados jauniem lauksaimniekiem, pirmie 90 ha	Papildatbalsts gados jauniem lauksaimniekiem, 40 gadi pirmie 150 ha, izglītība		35-45 €/ha
13 nozares	Brīvprātīgi saistītais atbalsts	Saistītais ienākumu atbalsts		14 nozares
500 €/saimn.	Mazo lauksaimnieku atbalsts	Maksājums mazajiem lauksaimniekiem		500 €/saimn.

Aktīvs lauksaimnieks
Nosacījumu sistēma

Zemkopības ministrija

Ilgspēju sekmējošs ienākumu pamatatbalsts

ISIP atbalstu piešķir:

- Aktīvam lauksaimniekam
- Par atbalsttiesīgu hektāru – *veic lauksaimniecisko darbību, tas lauksaimnieka rīcībā 15.jūnijā, pārsvarā izmanto l/s darbībai, koki < 100, kaņepju THC < 0,3%*
- Ir vismaz 1 ha

	2023	2024	2025	2026	2027	23-27
Likme, €/ha	88	88	88	88	95	
Mērķa platība, milj.ha	1,121	1,125	1,129	1,133	1,137	
Finansējums, milj.€	98,3	98,6	99,2	100,1	108,3	504 milj.

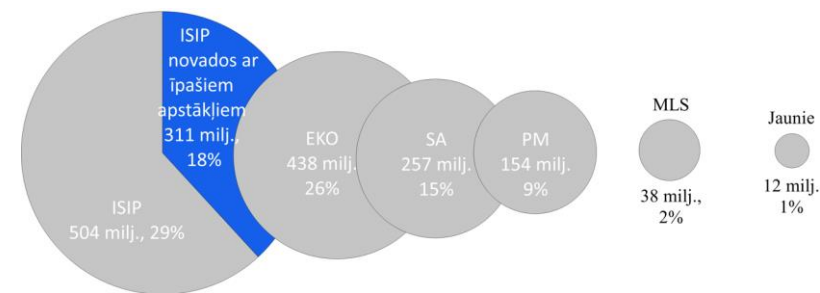

Zemkopības ministrija

Ilgtermiņojošs ienākumu pamatatlbalsts novados ar īpašiem apstākļiem

ISIP atbalstu piešķir:

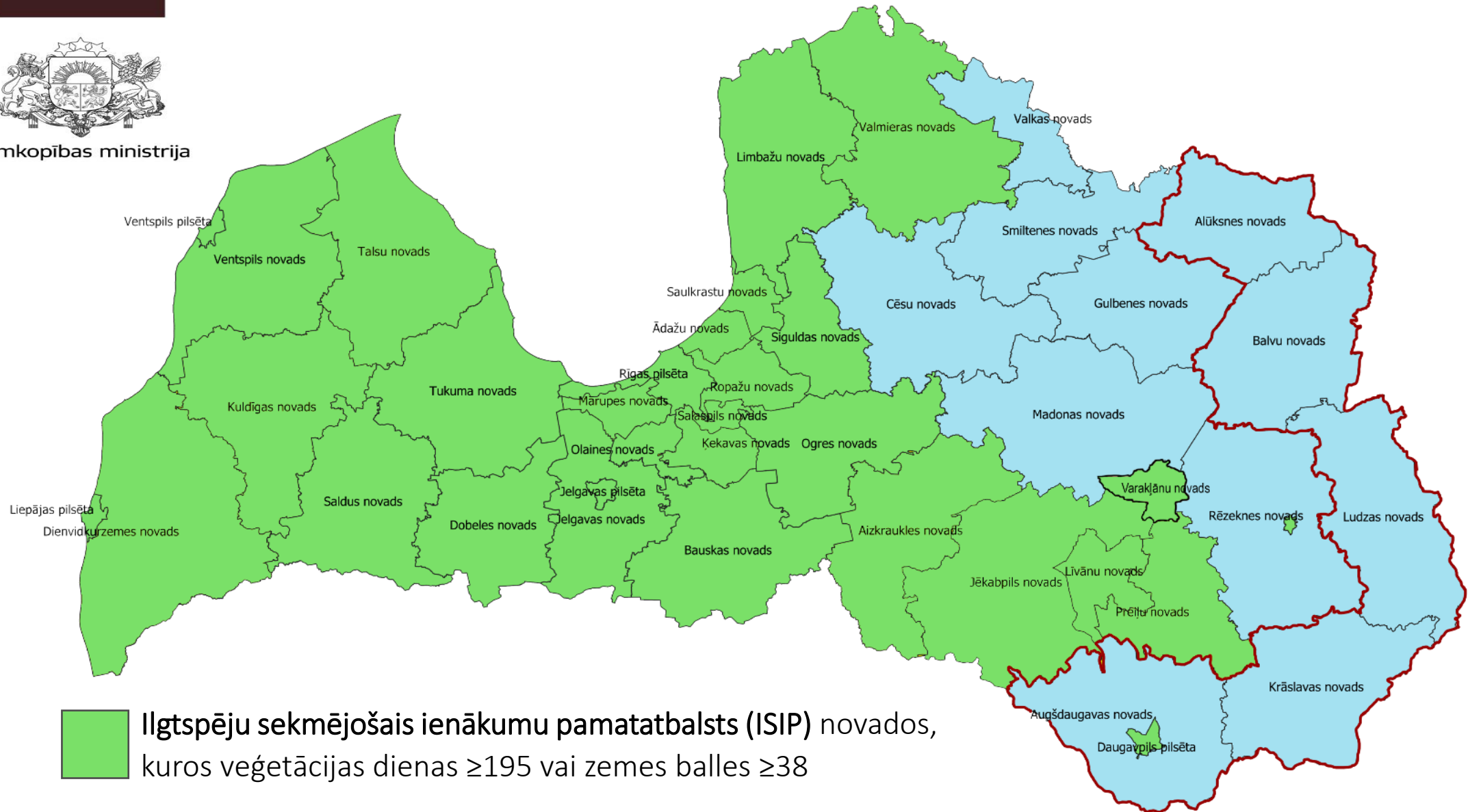
- Aktīvam lauksaimniekam
- Par atbalsttiesīgu hektāru – *veic lauksaimniecisko darbību, tas lauksaimnieka rīcībā 15.jūnijā, pārsvarā izmanto l/s darbībai, koki < 100, kaņepju THC < 0,3%*
- Ir vismaz 1 ha

	2023	2024	2025	2026	2027	23-27
Likme, €/ha	98	98	98	98	105	
Mērķa platība, tūkst.ha	621,87	624,24	626,16	628,42	631,00	
Finansējums, milj.€	60,8	60,9	61,3	61,8	66,4	311 milj.

Zemkopības ministrija

 Ilgtspēju sekmējošais ienākumu pamatatbalsts (ISIP) novados, kuros veģetācijas dienas ≥ 195 vai zemes balles ≥ 38

 ISIP novados ar īpašiem apstākļiem, kuros veģetācijas dienas < 195 un zemes balles < 38 , vai robežojas ar 3.valstīm

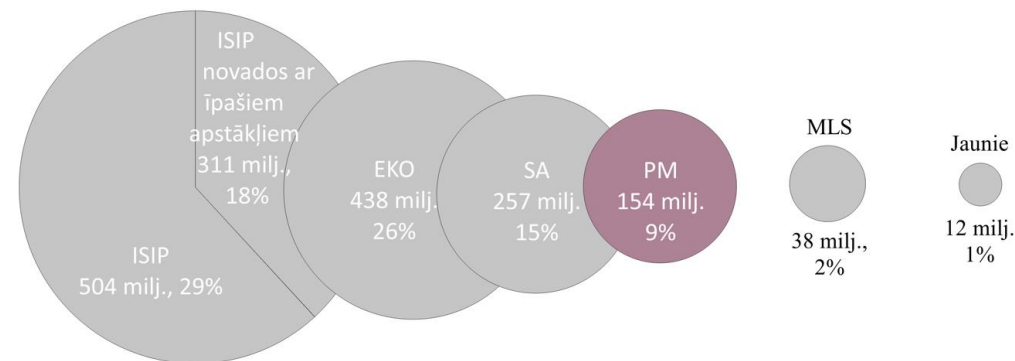

Zemkopības ministrija

Ilgtspēju sekmējošais pārdalošais ienākumu papildatbalsts

Pārdalošo maksājumu piešķir:

- Aktīvam lauksaimniekam
- Par atbalsttiesīgu hektāru – *veic lauksaimniecisko darbību, tas lauksaimnieka rīcībā 15.jūnijā, pārsvarā izmanto l/s darbībai, koki < 100, kaņepju THC < 0,3%*

	2023	2024	2025	2026	2027	23-27
Likme, €/ha						
1 - 3 ha	0	0	0	0	0	
3,01 - 30 ha	53	54	55	56	61	
30,01 - 100 ha	13	12	12	12	12	
Mērķa platība, tūkst.ha	828	828	828	828	828	
Finansējums, milj.€	29,5	29,9	30,3	30,8	33,1	154 milj.

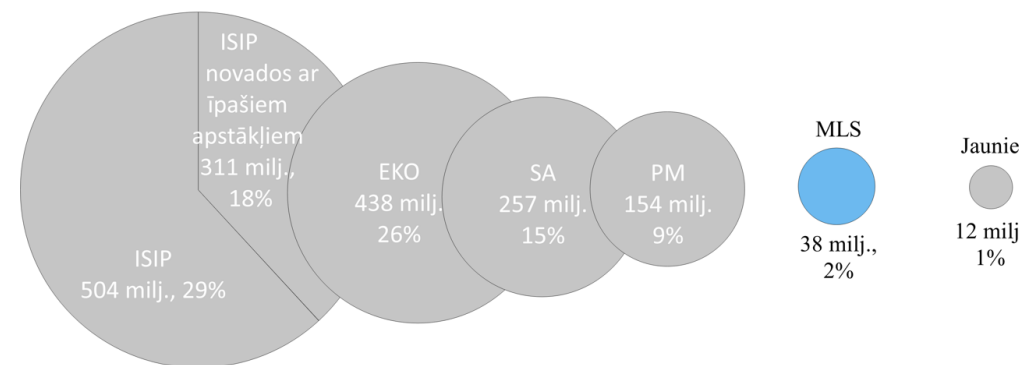

Zemkopības ministrija

Maksājums mazajiem lauksaimniekiem

Ikgadējs maksājums 500 EUR par saimniecību gadā, ja

- Ir aktīvs lauksaimnieks
- Atbalsttiesīga platība ir vismaz 1 ha
- Veic lauksaimniecisko darbību
- Atbilst nosacījumu sistēmas prasībām
- Jaunpienācējs pierāda, ka nav radījis mākslīgus apstākļus
- Nesaņem citus tiešos maksājumus

	2023	2024	2025	2026	2027	23-27
Pretendentu skaits	15 491	15 380	15 164	15 006	14 368	
Finansējums, milj.€	7,75	7,69	7,58	7,50	7,18	38 milj.

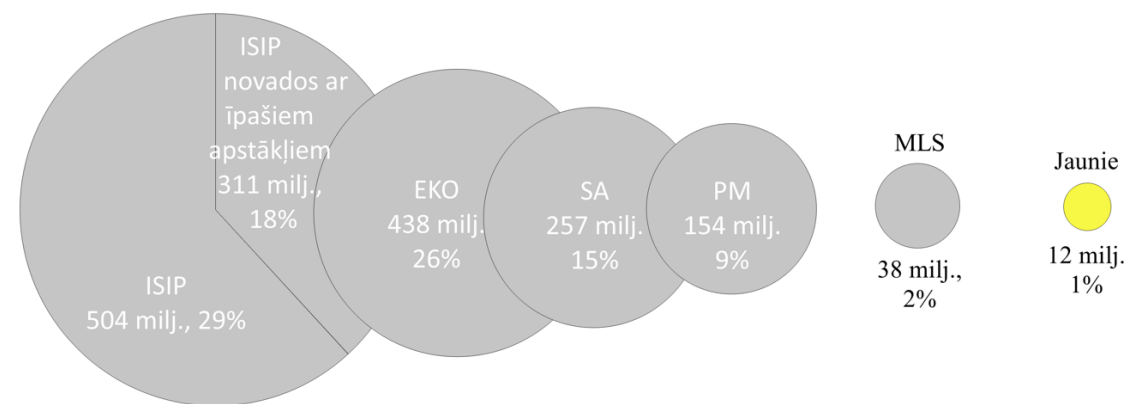

Zemkopības ministrija

Ienākumu papildatbalsts gados jauniem lauksaimniekiem

Atbalstu saņem:

- Ir aktīvs lauksaimnieks
- Veic lauksaimniecisko darbību
- Atbalsttiesīga platība ir vismaz 1 ha
- Atbilst jaunā lauksaimnieka definīcijai (vecums, saimniecības vadītājs, izglītība)
- Par saimniecības pirmajiem 150 hektāriem
- Iepriekšējā maksājumu perioda JAL atbalsta saņēmējs (līdz 5 gadu termiņam)

	2023	2024	2025	2026	2027	23-27
Likme, €/ha	35	35	37	40	45	
Mērķa platība, tūkst.ha	65,82	66,00	63,93	60,68	53,82	
Finansējums, milj.€	2,30	2,34	2,37	2,40	2,40	12 milj.

Zemkopības ministrija

Saistītais ienākumu atbalsts -15% no TM

Saistītā ienākumu atbalsta finansējums, tūkst. €

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Par slaucamām govīm	23 426	26 641	27 137	27 764	28 390	30 859
Par liellopiem	7 010	7 010	7 010	7 010	7 010	7 010
Par kazu mātēm	83	91	91	91	91	91
Par aitu mātēm	726	726	726	726	726	726
Par cietes kartupeļiem	207	207	207	207	207	207
Par sertificētā zālāju sēklām	291	291	291	291	291	291
Par sertificētas sēklas kartupeļiem	160	160	160	160	160	160
Par sertificētu labības sēklu	731	731	731	731	731	731
Par augļiem un ogām	1 144	1 144	1 144	1 144	1 144	1 144
Par dārzeņiem	2 014	2 014	2 014	2 014	2 014	2 014
Par vasaras rapsi un vasaras ripsi	736	736	736	736	736	736
Par miežiem	3 098	3 098	3 098	3 098	3 098	3 097
Par rudzu populācijas šķirnēm (iesk.Kaupo)	-	188	188	188	188	188
Par proteīnaugiem	6 055	6 621	6 697	6 794	6 890	7 270
Saistītā ienākumu atbalsta kopā	45 680	49 657	50 230	50 953	51 676	54 523

Zemkopības ministrija

Saistītais ienākumu atbalsts – plānotās likmes

Saistītā ienākumu atbalsta plānotās likmes*, €/vienību						
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Par slaucamām govīm	240	274	279	285	292	317
Par lielopiem	104	109	109	109	109	109
Par kazu mātēm	29	34	34	34	34	34
Par aitu mātēm	35	34	34	34	34	34
Par cietes kartupeļiem	277	264	264	264	264	264
Par sertificētā zālāju sēklām	45	81	81	81	81	81
Par sertificētas sēklas kartupeļiem	429	465	465	465	465	465
Par sertificētu labības sēklu	81	79	79	79	79	79
Par augļiem un ogām	137	148	148	148	148	148
Par dārzeņiem	635	595	595	595	595	595
Par vasaras rapsi un vasaras ripsi	52	39	39	39	39	39
Par miežiem	43	39	39	39	39	39
Par rudzu populācijas šķirnēm (iesk.Kaupo)	-	75	75	75	75	75
Par proteīnaugiem	73	158	160	162	164	173

*Faktiski izmaksātā likme atšķirsies no plānotās likmes, jo atkarīga no iesniegto iesnieguma skaitu un apstiprinātajām vienībām.

Zemkopības ministrija

Saistītais ienākumu atbalsts – galvenās izmaiņas

①

Par slaucamām govīm

Paaugstināts izslaukums: no 5500 uz **6 300** kg;
Govij **bioloģiskās turēšanas apstākļos**, Latvijas brūnai un zilai no 4500 uz **4 650** kg.
Izslaukums noteikts 80% no 2019.g. pārraudzības izslaukuma.

②

Par proteīnaugiem

Atbalstu piešķirs par platību, ko aizņem tīrsējā sētas **lauka pupas, zirņi, soja, kaņepes, lini un dārza pupiņas**.
Par citu **tauriņziežu** sugu platībām tiks piešķirts atbalsts, piesakoties uz eko-shēmu atbalstu par ekoloģiski nozīmīgajām platībām.

③

Par populācijas šķirnes rudziem

Jauna shēma – SA par populācijas šķirnes rudziem, tostarp par Kaupo, ja **ir sertificētas sēklas apliecinājums un noslēgts** piegādes **līgums** starp rudzu audzētāju un maizes ražotāju.

Zemkopības ministrija

Jaunā nosacījumu sistēma

Zemkopības ministrija

Vispārējais platībmaksājumu ietvars

NOSACĪJUMU SISTĒMA (LLVS+TANPP)

Tiešie maksājumi
tikai aktīviem lauksaimniekiem

- Obligāts
- Brīvprātīgs
- Pārējie ES TM

Lauku attīstība

ISIP

Pārdalošais maksājums

Jaunais lauksaimnieks

6. ekoshēmas atbalsts

Saistītais ienākumu atbalsts

vai

MLS

un/vai

6 agrovides pasākumi

LLVS izmaiņas salīdzinot ar iepriekšējo periodu

Iepriekš	No 2023.gada
Zaļināšana	LLVS 1 – Ilggadīgo zālāju saglabāšana – ja valstī IZ īpatsvars samazinās par vairāk kā 5%, jāveic IZ atjaunošana
LLVN 6	LLVS 2 – Mitrāju un kūdrāju augsnes aizsardzība - zemes aršanu veic ne biežāk kā vienu reizi 5 gados
LLVN 1	LLVS 3 – Rugaini vai sauso zāli nededzina uz lauka
LLVN 4	LLVS 4 – Nelietot mēslošanas un AAL 10 m joslā gar ūdenstecēm un ūdenstilpēm un 3 m gar novadgrāvjiem
	LLVS 5 – Ierobežota augsnes apstrāde – nogāzēs, kur garums ir vismaz 20 m un slīpums ir lielāks par 6 grādiem , 01.10.–15.03. nodrošina veģetāciju vai rugaini, ziemājus un starpkultūras sēj perpendikulāri nogāzes krituma virzienam, izņemot, ja tiešajā sējā vai izmantojot joslu apstrādi
	LLVS 6 – Minimāls augsnes segums AZ 15.11. – 15.02.: Latgale, Vidzeme 55%; ĪJT 65%, citur 55% no AZ
	LLVS 7 – Augu maiņa aramzemē – veic 1x gadā vismaz 35% saimniecības AZ, kuru aizņem viengadīgi vai ziemāju kultūraugi, viengadīgos kultūraugus nedrīkst audzēt laukā vairāk nekā 3 gadus pēc kārtas.
Zaļināšana	LLVS 8.1. – 4% no aramzemes ar ražošanu nesaistītiem elementiem
LLVN 7a	LLVS 8.2 – Dižakmeņu, aizsargājamu koku un aleju saglabāšana
LLVN 7c	LLVS 8.3 – Aizliegums griezt dzīvžogus, cirst kokus (putnu vairošanās, ligzdošanas laikā)
LLVN 7b	LLVS 8.4 – Invazīvu augu (latvāņu) izplatības novēršana
Zaļināšana	LLVS 9 – Aizliegums pārveidot vai apart EJIZ Natura2000 teritorijās vai ārpus tām
LLVN 5	LLVS 10 - Tiek kopta lauksaimnieka atbildībā esošā meliorācijas sistēma

Zemkopības ministrija

Tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības

Iepriekš	No 2023.gada
LLVN2, LLVN3 OPP 1 OPP 2 OPP 3 OPP 4 OPP 5 OPP 6 OPP 7 OPP 8 OPP 9 OPP 10 n.a. OPP 11 OPP 12 OPP 13	<p>TANPP 1 – obligātās prasības par fosfātu piesārņojuma difūzo avotu kontroli</p> <p>TANPP 2 – īpaši jutīgajās teritorijās: pasākumi attiecībā uz kūtsmēslu apsaimniekošanu un mēslojumu lietošanas aizliegums gar virszemes ūdensobjektiem un pasākumi attiecībā uz mēslošanas līdzekļu lietošanu un uzskaiti</p> <p>TANPP 3 – pasākumi, lai saglabātu, uzturētu vai atjaunotu atsevišķu putnu sugu dzīvotņu daudzveidību un teritoriju, piesārņojuma vai kaitējuma novēršana dzīvotnēm un savvaļas putnu dzīvei</p> <p>TANPP 4 – Dabisko biotopu un savvaļas dzīvnieku un augu aizsardzība</p> <p>TANPP 5 – Pārtikas vispārējās nekaitīguma prasības</p> <p>TANPP 6 – Ierobežojumi hormonālas, tireostatiskas iedarbības vielu un betaagonistu lietošanā</p> <p>~~OPP 7 – cūku identificēšana un reģistrēšana~~</p> <p>~~OPP 8 – liellopu identificēšana un reģistrēšana~~</p> <p>~~OPP 9 – aitu un kāzu identificēšana un reģistrēšana~~</p> <p>~~OPP 10 – Transmisīvās sūkļveida encefalopātijas (TSE) profilakses, kontroles un apkarošanas pasākumi~~</p> <p>TANPP 7 – augu aizsardzības līdzekļu lietošana</p> <p>TANPP 8 – pesticīdu lietojuma ierobežojumi (lietošanu un uzglabāšanu, kā arī atlieku likvidēšana) aizsargājamās teritorijās, kas definētas, pamatojoties uz Ūdens pamatdirektīvu un Natura 2000 regulējumu</p> <p>TANPP 9 – teļu labturības prasības</p> <p>TANPP 10 – cūku labturības prasības</p> <p>TANPP 11 – lauksaimniecībā izmantojamo dzīvnieku labturības prasības</p> <p>https://www.zm.gov.lv/public/ck/files/SArokasgr_10072015.pdf</p>

Zemkopības ministrija

LLVS 1 – Ilggadīgo zālāju uzturēšana, pamatojoties uz ilggadīgo zālāju platības un lauksaimniecības platības attiecību

Definīcija:

- **Ilggadīgie zālāji** ir zeme, kuru izmanto dabiskai zāles vai citu lopbarības zālaugu audzēšanai (pašsējā) vai kultivējot (iesējot) un kura piecus gadus vai ilgāk nav iekļauta saimniecības augmaiņas sistēmā
- Zālāja platībai nosaka ilggadīgā zālāja statusu 6 zālāja audzēšanas gadā, ja zālājs ir audzēts un deklarēts laukā iepriekšējos 5 gadus
- Pat tad, ja ilggadīgā zālāja platība ir bijusi aparta, pārsēta ar citas sugas stiebrzālēm vai lopbarības zālaugiem, zālāju platībai saglabājams ilggadīgā zālāja statuss
- Lopbarības zālaugi (piem. āboliņš, lucerna u.c.) audzēti tīrsējā nav uzskatāmi par zālāju

Zemkopības ministrija

LLVS 1 – Ilggadīgo zālāju uzturēšana, pamatojoties uz ilggadīgo zālāju platības un lauksaimniecības platības attiecību

- **LAD līdz 20. augustam** "Latvijas Vēstnesī" publicē informāciju par IZ platības īpatsvaru pret lauksaimniecības zemes platību un īpatsvara atsaucēs izmaiņas salīdzinot ar 2018. gadu
- **LAD līdz kārtējā gada 30. septembrim informē lauksaimnieku**, kas iepriekšējo piecu gadu laikā ir pārveidojis IZ platību par cita lietojuma zemi, ka viņam ir pienākums pārveidot citām vajadzībām izmantojamu zemi par IZ platību, norādot attiecīgās platības lielumu
- **Lauksaimnieks atjauno/izveido** no jauna norādīto **IZ platību līdz nākamā gada 15. jūnijam** un nākamā gada iesniegumā to deklarē kā ilggadīgo zālāju

Zemkopības ministrija

LLVS 2 – Mitrāju un kūdrāju augsnes aizsardzība

JAUNA PRASĪBA NO 2025.GADA,

kad būs pieejams kartogrāfiskais materiāls par kūdras augsni lauksaimniecības zemēs

Definīcija:

- **Mitrāji** - lauksaimnieciskai darbībai izmantota pārmitra vai periodiski ar seku ūdens slāni klāta palieņu pļava, zāļu vai kūdras purvu platība. Platības pēc stāvokļa iepriekšējā gada 31.decembrī ir kartogrāfiski identificētas LAD lauku bloku identifikācijas sistēmas lauku bloku kartē, izmantojot DAP datu pārvaldības sistēmas "Ozols" datus
- **Kūdras augsne** - augsne, kas izmantota lauksaimnieciskajai darbībai un satur 40cm vai biezāku kūdras slāni. Platības pēc stāvokļa iepriekšējā gada 31. decembrī ir kartogrāfiski identificētas LAD lauku bloku identifikācijas sistēmas lauku bloku kartē

Zemkopības ministrija

LLVS 2 – Mitrāju un kūdrāju augsnes aizsardzība

JAUNA PRASĪBA NO 2025.GADA,

kad būs pieejams kartogrāfiskais materiāls par kūdras augsni lauksaimniecības zemēs

Nosacījumi:

Lauksaimniecības zemē esošu mitrāju un kūdrāju platībās, kuras izmanto lauksaimnieciskajai darbībai, **zemes aršanu veic ne biežāk kā vienu reizi 5 gados** vai to aparšana ir aizliegta, ja to paredz citi normatīvie akti, tostarp par ekoloģiski jutīgajiem ilggadīgajiem zālājiem

Lauksaimniecības zemē esošu mitrāju un kūdrāju platībās, kurus izmanto lauksaimnieciskajai darbībai, **nav atļauta meliorācijas sistēmu būvniecība, rekonstrukcija vai renovācija, izņemot:**

- ārpus aizsargājamām teritorijām tikai gadījumos, ja **tiek izmantoti risinājumi, kas nepalielina SEG emisijas no augsnes** un tie ir sedimentācijas baseini, divpakāpju meliorācijas grāvji, akmeņu krāvumi, meandrēšana, kontrolētā drenāža, mākslīgie mitrāji; koka šķeldas bioreaktori, piesātinātās buferjoslas vai šo elementu kombinācijas. ZMNĪ izsniedz tehniskos noteikumus, lai īstenotu videi draudzīgus meliorācijas sistēmu elementus
- NATURA 2000 teritorijās un īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, **ja to paredz īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāns**

Zemkopības ministrija

LLVS 3 – Rugaini vai sauso zāli nededzina uz lauka

Rugaini vai sauso zāli nededzina uz lauka, izņemot gadījumus, kad augu veselības apsvērumu dēļ ir saņemta atbildīgo dienestu atļauja kontrolētai augu atlieku dedzināšanai uz lauka

Zemkopības ministrija

LLVS 4 – Nelieto mēslošanas un sintētiskos AAL gar ūdenstecēm un ūdenstilpēm

Nelietot mēslošanas līdzekļus un sintētiskos AAL (izņemot bioloģiskā l/bā atļautos):

- ✓ **10 m platā joslā gar ŪSIK ūdenstecēm un ūdenstilpēm** (noteiktas saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ūdens saimniecisko iecirkņu klasifikatoru (ŪSIK) un ūdenstilpju klasifikatoru)
- ✓ **3m platā joslā gar ūdensnotekām** (novadgrāvjiem), kas ir iekļauti meliorācijas kadastrā www.melioracija.lv

Zemkopības ministrija

LLVS 5 – Augsnes apstrāde, lai ierobežotu augšnes degradācijas un erozijas risku

Lauksaimniecības zemes daļu, kuras nogāzes garums ir vismaz 20 m un slīpums ir lielāks **par 6 grādiem** [līdz 2022.gadam bija 10 grādi]:

- 1) no kārtējā gada **1. oktobra līdz nākamā gada 15. martam nodrošina** ar kultūraugu veģetāciju vai saglabā rugaini
- 2) **ziemāju vai starpkultūru sējumi jāierīko perpendikulāri** nogāzes krituma virzienam, izņemot ja sēj tiešajā sējā vai izmantojot joslu apstrādi

[Nosacījums tiks piemērots 2023. gadā pēc vasarāju ražas novākšanas]

Zemkopības ministrija

LLVS 6 – Minimāls augsnes pārklājums visjutīgākajos periodos

Rudens un ziemas periodā **no 15. novembra līdz nākamā gada 15. februārim:**

- **nitrātu jutīgajās teritorijās** vismaz 65%
- **Latgale, Vidzeme** (izņemot NJT) vismaz **55%**
- **pārējā Latvijas teritorijā** - vismaz 60%

no saimniecības aramzemes un ilggadīgo stādījumu platībām **ir jābūt augu segumam**, piemēram, sēti vai stādīti kultūraugi, zālaugi vai neapstrādātas platības pēc kultūraugu novākšanas

! Platībā, kurā noteikta augu seguma prasība, netiek ieskaitīta to dārzeņu, kartupeļu un biešu platības, kuras novāc pēc 1.septembra

[Nosacījums tiks piemērots sākot no 2023./2024. ražas gada.]

Zemkopības ministrija

LLVS 7 – Augu maiņa

Saimniecības, kurās ir vairāk nekā 10 ha aramzemes:

- **augu maiņu veic reizi gadā vismaz 35%** no saimniecības aramzemes platības, kuru aizņem viengadīgi vai ziemāju kultūraugi
  - aramzemes platībā viengadīgus vai ziemāju **kultūraugu nedrīkst audzēt laukā vairāk nekā 3 gadus pēc kārtas**
- ! «35%» daļu rēķina pieprasījuma gadā no aramzemes platības, kuru kārtējā un iepriekšējā gadā neaizņēma zālāji, lopbarības zālaugi, daudzgadīgie augi, papuve
- ! “kultūraugs” ir **atšķirīgas ģints kultūraugs**, kas definēts kultūraugu botāniskajā klasifikācijā vai **atšķirīgas sugas augi**, kas pieder pie kādas no **krustziežu, tauriņziežu** nakteņu, ķirbjaugu, un balandu dzimtām
- ! **Ziemāji un vasarāji uzskatāmi par atšķirīgiem kultūraugiem** pat ja tie pieder vienai ģintij

Zemkopības ministrija

LLVS 7 – atbrīvojumi

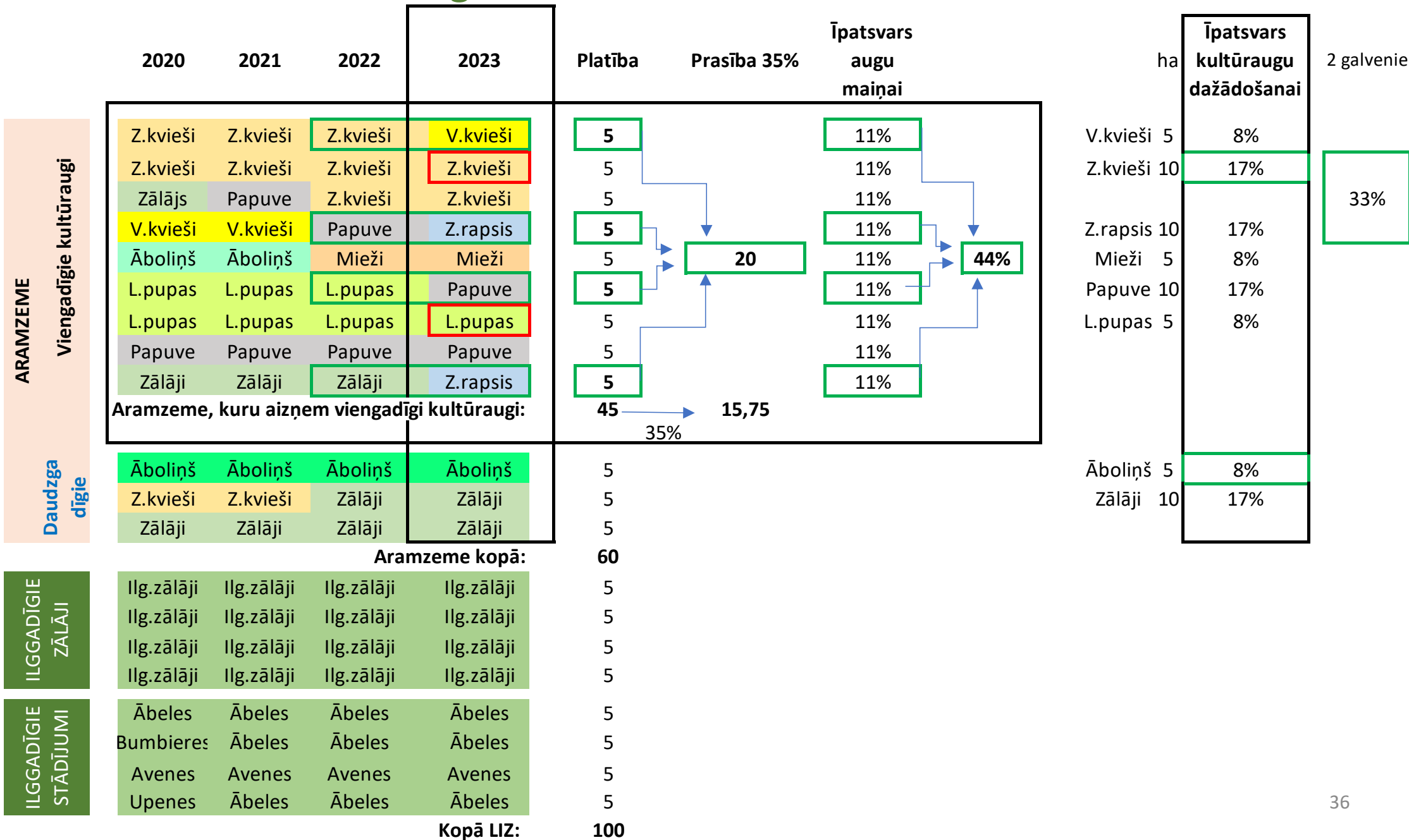
Atbrīvojumi saimniecībām:

- Ja aramzemes platība nepārsniedz 10 ha
- > 75% no atbalsttiesīgās lauksaimniecības zemes ir ilggadīgie zālāji vai aramzemes platība, ko izmanto, lai audzētu stiebrzāles vai citus lopbarības zālaugus
- >75% no aramzemes izmanto, lai audzētu stiebrzāles, lopbarības zālaugus, pākšaugus, zemi atstāj papuvē vai izmanto zaļmēslojuma audzēšanai
- tām lauksaimniecības zemes platībām, ko izmanto bioloģiskajai ražošanai un, kura sertificēta

Prasība par augu maiņu 35% apmērā 2023. gadā tiks uzskatīta par izpildītu, ja aramzemes platībā audzē to pašu kultūraugu, kuru audzēja 2022.gadā un kultūraugs ir kvieši, rudzi, auzas, griķi, mieži, dārzeni vai kartupeļi

Kultūraugu dažādošana

Augu maiņa

Zemkopības ministrija

“Kultūraugs” ir atšķirīgas ģintis kultūraugs

Fontu krāsu nozīme - Viengadīgie kultūraugi, daudzgadīgie kultūraugi

1. Graudzāļu dz. ģintis

- 1.1. Auzas
- 1.2. Kvieši, vasaras
- 1.3. Kvieši, ziemas
- 1.4. Kvieši, speltas
- 1.5. Mieži, vasaras
- 1.6. Mieži, ziemas
- 1.7. Rudzi
- 1.8. Triticāle, vasaras
- 1.9. Triticāle, ziemas
- 1.10. Kukurūza

2. Čemurziežu dz. ģintis

- 2.1. Pētersīļi
- 2.2. Selerijas
- 2.3. Ķimenes
- 2.4. Burkāni
- 2.5. Pastinaks
- 2.6. Fenhelis
- 2.7. Koriandrs
- 2.8. Dille

3. Sūreņu dz. ģintis

- 3.1. Griķi
- 3.2. Skābenes

4. Kurvjiežu dz. ģintis

- 4.1. Ežziede
- 4.2. Artišoks
- 4.3. Salāti
- 4.4. Cigoriņš
- 4.5. Biškrēsliņš
- 4.6. Saulgrieze
- 4.7. Topinambūrs
- 4.8. Kumelīte
- 4.9. Kliņģerīte

!!! Ziemāji un vasarāji uzskatāmi par atšķirīgiem kultūraugiem pat ja tie pieder vienai ģintij.

Zemkopības ministrija

“Kultūraugs” ir atšķirīgas ģintis kultūraugs

Fontu krāsu nozīme - Viengadīgie kultūraugi, daudzgadīgie kultūraugi

5.	Lūpziežu dz. ģintis
5.1.	Salvija
5.2.	Raudene
5.4.	Baziliks
5.5.	Piparmētra
5.6.	Mārsils jeb timiāns
5.7.	Pūķgalve
5.8.	Mātere
5.9.	Melisa
5.10.	Kaķumētra
5.11.	Izops

6.	Ģintis	Dzimtas
6.1.	Kaņepes	Kaņepju
6.2.	Lini	Linu
6.3.	Malva	Malvu
6.4.	Zemenes	Rožu
6.5.	Sīpoli (puravi, dārza sīpoli, lielloku sīpoli, šalotes sīpoli, ķiploki, maurloki, lociņi)	Sīpolu
6.6.	Gurķene	Skarblapju
6.7.	Daglītis	Skarblapju
6.8.	Facēlija	Ūdenslapju

Zemkopības ministrija

“Kultūraugs” ir vienai sugai piederоši kultūraugi

Fontu krāsu nozīme - Viengadīgie kultūraugi, daudzgadīgie kultūraugi

Tauriņziežu dzimtas sugas

- 7.1. Zirņi (arī dārza zirņi, cukurzirņi, lobāmie zirņi)
- 7.2. Soja
- 7.3. Lupīna (dzeltenā, šaurlapu, baltā)
- 7.4. Seradella
- 7.5. Vīķi, vasaras (arī lauka pupas, dārza (cūku) pupas)
- 7.6. Vīķi, ziemas
- 7.7. Parastās jeb dārza pupiņas (daudzziedu pupiņas jeb puķu pupas, sviesta jeb Limas pupiņas)
- 7.8. Lēcas
- 7.9. Sierāboliņš
- 7.10. Auna zirņi
- 7.11. Inkarnāta āboliņš

Tauriņziežu dzimtas sugas

- 7.12. Āboliņš
- 7.13. Amoliņš
- 7.14. Lucerna
- 7.15. Ragainais vanagnadziņš
- 7.16. Esparsete
- 7.17. Austrumu galega
- 7.18. Dedestiņas

Zemkopības ministrija

“Kultūraugs” ir vienai sugai piederоši kultūraugi

Fontu krāsu nozīme - Viengadīgie kultūraugi, daudzgadīgie kultūraugi

8. Krustziežu dzimtas sugas

8.1. Rapsis, vasaras (arī galda kāļi, lopbarības kāļi)

8.2. Rapsis, ziemas

8.3. Kāposti (ziedkāposts, galviņkāposts (baltais, sarkanais), rožu jeb Briseles kāposts, kolrābis, spargeļkāposts, virziņkāposts, lapu kāposts, brokoļi, kacenkāposts jeb lopbarības kāposts, Pekinas kāposts)

8.4. Rāceņi (tīruma rācenis, lauka rācenis, ripsis)

8.5. Sareptas sinepes

8.6. Melnās sinepes

8.7. Baltās sinepes

8.8. Rukola

8.9. Redīsi (redīsi, melnais rutks, eļļas rutks)

8.10 Mārrutki

9. Nakteņu dzimtas sugas

9.1. Kartupeļi

9.2. Tomāti

9.3. Baklažāns

9.4. Paprika

9.5. Čili pipars

9.6. Tabaka

10. Balandu dzimtas sugas

10.1. Bietes

10.2. Spināti

11. Ķirbjaugu dzimtas sugas

11.1. Gurķi

11.2. Arbūzs

11.3. Melone

11.4. Dārza ķirbis (Parastais ķirbis, kabači, patisoni, cukīni)

11.5. Vīglapu ķirbis

11.6. Lielaugļu ķirbis

11.7. Muskata ķirbis, sviesta ķirbis

Zemkopības ministrija

LLVS 8.1 – Atvēlēt daļu no aramzemes ar ražošanu nesaistītiem elementiem

Saimniecības, kurās ir vairāk nekā 10 ha aramzemes, 4 % no aramzemes atvēl ar ražošanu nesaistītiem elementiem:

- Akmeņu kaudzes 0,01 līdz 0,5 ha, **x** koef.: **1,5**
- Grāvji - uz 1m pārrēķina koef.: **6**, svēruma koef.: **2**
- 2m līdz 20m platas laukmales, buferjoslas - uz 1m pārrēķina koef.: **6**, svēruma koef.: **1,5**
- Koku vai krūmu puduri 0,01 - 0,5 ha. uz 1 m²: pārrēķina koef.: **2**
- Koku rindas 0,01 - 0,5 ha, uz 1 m: pārrēķina koef.: **5**, svēruma koef.: **2**
- Atsevišķi augoši koki - uz vienu koku **30** m²
- Dižkoki (t.sk. potenciālie) - uz vienu koku **60** m²
- Aizsargājamās alejas - uz 1 m: pārrēķina koef.: **5**, svēruma koef.: **2**
- Melnā (koef. **1**) un zaļmēslojuma augu aizņemtās (koef. **1,5**) papuves,
- Biodaudzveidības salas (mitraines, slīkšņas, lankas) 0,01 - 1,5 ha. Uz 1m²: koef.: **2**
- Dižakmeņi, viens akmens **30** m²
- Dīķi 0,01–0,5 ha, ietverot arī piekrastes veģetāciju. Uz 1 m²: koef.: **1,5**

Zemkopības ministrija

LLVS 8.1 – Atvēlēt daļu no aramzemes ar ražošanu nesaistītiem elementiem – **atkāpe 2023.gadā**

[papuves atļauts izmantot **kviešu, rudzu, auzu, griķu, miežu, dārzeņu vai kartupeļu** audzēšanai un atļaut augu aizsardzības līdzekļu izmantošanu šajās platībās]

Piemēram, ja papuves platībā 2023.gadā audzē kviešus, tad:

- 4% neproduktīvo platību nodrošināšanai kviešu platība tiks uzskatīta kā papuve
- Augu maiņā šāda platība tiks uzskatīta par kviešu platību
- Kultūraugu dažādošanai šāda platība tiks uzskatīta par kviešu platību
- Par šādu platību **varēs** saņemt **1. un 7. Eko-shēmas atbalstu**, ja izpilda nosacījumus

Zemkopības ministrija

LLVS 8.1 – atbrīvojumi

Atbrīvojumi saimniecībām:

(a), kurās vairāk nekā 75 % no aramzemes izmanto, lai audzētu stiebrzāles vai citus lopbarības zālaugus, zemi atstāj papuvē, tajā audzē pākšaugus vai to vienlaikus izmanto vairākos minētajos veidos

(b), kurās vairāk nekā 75 % no atbalsttiesīgās lauksaimniecības zemes ir ilggadīgie zālāji, to izmanto, lai audzētu stiebrzāles vai citus lopbarības zālaugus, vai kurās minētajā platībā audzē kultūraugus, kas ievērojami ilgu laiku gadā vai ievērojamu šā kultūrauga audzēšanas cikla daļu atrodas zem ūdens, vai kurās zemi minētajā platībā vienlaikus izmanto vairākos minētajos veidos

d) kuras atrodas MLA pagastos, kur meži >50% un meži pret LIZ = 3:1

Zemkopības ministrija

Atbrīvojums no LLVN 8.1. saimniecībām šādos pagastos:

1. Ainažu pagasts
2. Aiviekstes pagasts
3. Allažu pagasts
4. Alsviķu pagasts
5. Amatas pagasts
6. Ances pagasts
7. Birzgales pagasts
8. Carnikavas pagasts
9. Daudzseses pagasts
10. Dundagas pagasts
11. Dunikas pagasts
12. Dzērbenes pagasts
13. Engures pagasts
14. Ēdoles pagasts
15. Golišēvas pagasts
16. Inčukalna pagasts
17. Indrānu pagasts
18. Istras pagasts
19. Īvandes pagasts
20. Jaunalūksnes pagasts
21. Jaunannas pagasts
22. Jaunjelgavas pagasts
23. Jumurdas pagasts
24. Jūrkalnes pagasts
25. Kaives pagasts
26. **Kalna pagasts**
27. Kaplavas pagasts
28. Klintaines pagasts
29. Kolkas pagasts
30. Ķūļciema pagasts
31. Lauderu pagasts
32. Launkalnes pagasts
33. Lazdonas pagasts
34. Lejasciema pagasts
35. Liepnas pagasts
36. Mazzalves pagasts
37. Mākoņkalna pagasts
38. Māilupes pagasts
39. Mārkalnes pagasts
40. Mērsraga pagasts
41. Nītaures pagasts
42. Pasienes pagasts
43. Plāņu pagasts
44. Popes pagasts
45. Piltenes pagasts
46. Puzes pagasts
47. Ramatas pagasts
48. Rankas pagasts
49. Rendas pagasts
50. Rojas pagasts
51. Ropažu pagasts
52. Rugāju pagasts
53. Rumbas pagasts
54. Rundēnu pagasts
55. Sakas pagasts
56. Salacgrīvas pagasts
57. Saulkrastu pagasts
58. Sējas pagasts
59. Sērenes pagasts
60. Skaņkalnes pagasts
61. Skrundas pagasts
62. Skujenes pagasts
63. Smārdes pagasts
64. Tārgales pagasts
65. Staiceles pagasts
66. Stradu pagasts
67. Sunākstes pagasts
68. Susāju pagasts
69. Tomes pagasts
70. Ugāles pagasts
71. Usmas pagasts
72. Valgundes pagasts
73. Valkas pagasts
74. Valles pagasts
75. Veclaicenes pagasts
76. Viesītes pagasts
77. Vijciema pagasts
78. Virešu pagasts
79. Zalves pagasts
80. Zaubes pagasts
81. Zentenes pagasts
82. Ziemera pagasts
83. Zlēku pagasts
84. Zvārdes pagasts
85. Zvārtavas pagasts
86. Žīguru pagasts

Zemkopības ministrija

LLVS 8

8.2. Saglabā un nepieļauj dabas pieminekļu – dižakmeņu, aizsargājamu koku un aleju – **iznīcināšanu** vai bojāšanu, ja tie aizsargājami saskaņā ar normatīvajiem aktiem par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību un izmantošanu

8.3. Lauksaimnieks **neveic dzīvžogu un koku ciršanu un griešanu**, laika periodā no 15. marta līdz 31. jūlijam platībās, kas atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā un no 1. aprīļa līdz 30. jūnijam pārējās teritorijās

8.4. Lauksaimnieks nodrošina, ka lauksaimniecības zemes platībās esošie invazīvie **latvāņu ģints** **augu sugas augi nopļauti līdz brīdim, kad veidojas ziedkopas**

Zemkopības ministrija

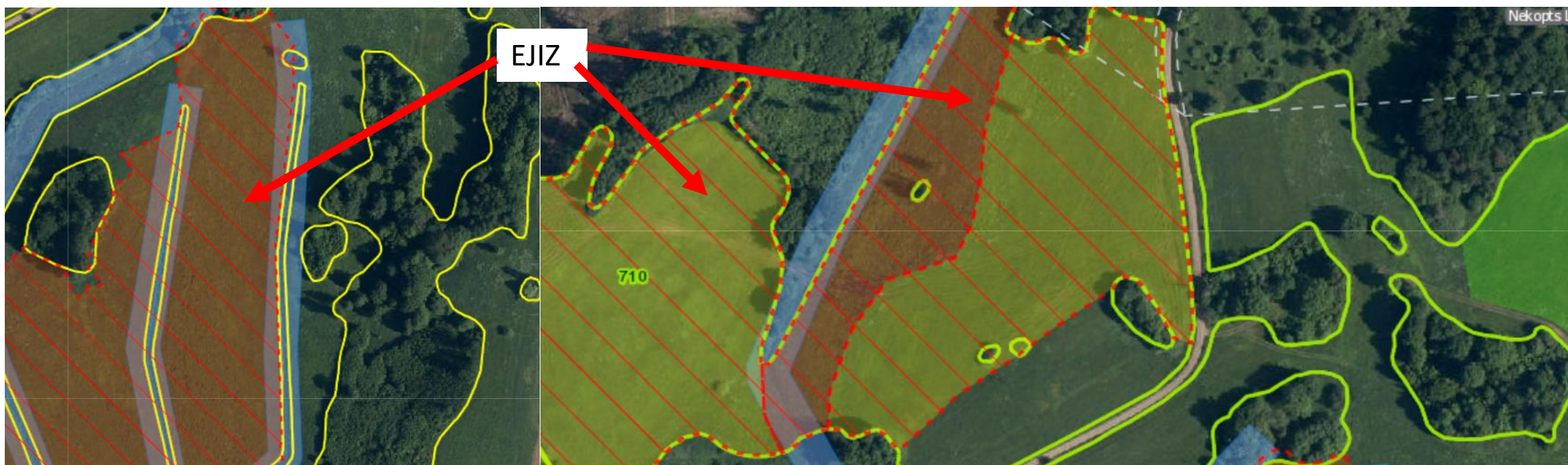
LLVS 9 – Aizliegums pārveidot vai apart EJIZ platības

BEZ IZMAIŅĀM

Nosacījumi:

Lauksaimnieks nepārveido vai neapar ilggadīgo zālāju platības, kas ir atzītas par **ekoloģiski jutīgiem ilggadīgajiem zālājiem** (EJIZ) un atrodas Natura 2000 teritorijās vai ārpus tām

EJIZ: ES nozīmes zālāju biotopi vai putnu dzīvotnes saskaņā ar Biotopu direktīvu (92/43/EEK) un Putnu direktīvu (2009/147/EK)

Zemkopības ministrija

LLVS 10 – Tiek kopta lauksaimnieka atbildībā esošā meliorācijas sistēma

Lauksaimniecības zemē **kopj savā atbildībā esošo meliorācijas sistēmu**, nodrošinot tās darbību, saglabāšanu un zemes mitruma režīma regulēšanu:

- ūdensnoteku un novadgrāvju gultnēs novāc kokus un krūmus, to atvases nopļauj vismaz vienu reizi divos gados, izvāc grunts ieskalojumus, sadzīves atkritumus, kritušus kokus, piesērējumus un citus elementus, kas kavē meliorācijas sistēmas funkcionēšanu un traucē ūdens plūsmu gultnē
- drenu sistēmā drenu akas nosedz ar vāku, iztīra drenu akas piesērējumu, kā arī drenu kolektoru iztekas no sanesumiem un novāc kokaugus ap drenu kolektoru iztekām vismaz piecu metru attālumā uz katru pusi no iztekas

Zemkopības ministrija

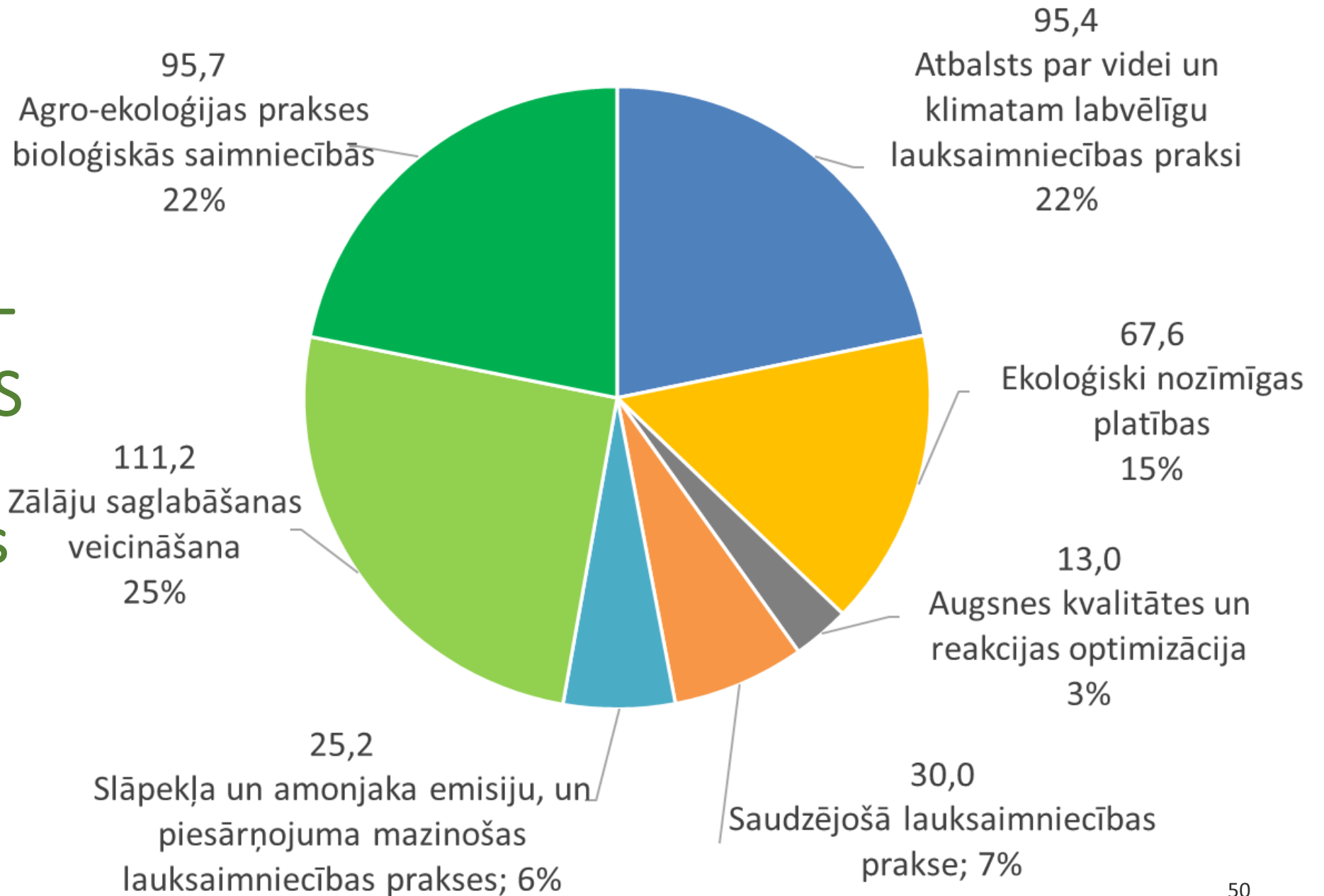

Eko-shēmas

Zemkopības ministrija

KLP I pīlārs – EKOSHĒMAS un to finansējums

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 1: Atbalsts par videi un klimatom labvēlīgu lauksaimniecības praksi

Plānotā atbalsta likme: 43 EUR/ha

- 1) Atbalstu piešķir par **daļu aramzemi** - graudaugu, šķiedraugu, rapša, ripša, dārzeņu, kartupeļu, garšaugu un ārstniecības augu, kā arī par augļkoku un ogulāju platību
- 2) **Visā aramzemes** platībā nodrošina **kultūraugu dažādošanu** un ja:

Aramzeme	Kultūraugu skaits	Galvenais kultūraugs	2 galvenie kultūraugi	3 galvenie kultūraugi
<10 ha	2	<75%		
10 - 30 ha	3	<65%	<90%	
>30 ha	4	<65%	<90%	<99%

✓ Papuves, aramzemē sēto zālāju un tauriņziežu zālaugu īpatsvars var būt lielāks;

3) Aramzemē ir **augšnes segums 15.11.-15.02.** : ĪJT 75%; Latgale, Vidzeme 65%, pārējā teritorijā 70% no aramzemes platības;

4) **Ilggadīgo stādījumu platībā 15.11.-15.02. rindstarpās nodrošina augšnes segumu.**

Zemkopības ministrija

“Kultūraugs” ir atšķirīgas ģintis kultūraugs

Fontu krāsu nozīme - Viengadīgie kultūraugi, daudzgadīgie kultūraugi

1. Graudzāļu dz. ģintis

- 1.1. Auzas
- 1.2. Kvieši, vasaras
- 1.3. Kvieši, ziemas
- 1.4. Kvieši, speltas
- 1.5. Mieži, vasaras
- 1.6. Mieži, ziemas
- 1.7. Rudzi
- 1.8. Triticāle, vasaras
- 1.9. Triticāle, ziemas
- 1.10. Kukurūza

2. Čemurziežu dz. ģintis

- 2.1. Pētersīļi
- 2.2. Selerijas
- 2.3. Ķimenes
- 2.4. Burkāni
- 2.5. Pastinaks
- 2.6. Fenhelis
- 2.7. Koriandrs
- 2.8. Dille

3. Sūreņu dz. ģintis

- 3.1. Griķi
- 3.2. Skābenes

4. Kurvjziežu dz. ģintis

- 4.1. Ežziede
- 4.2. Artišoks
- 4.3. Salāti
- 4.4. Cigoriņš
- 4.5. Biškrēsliņš
- 4.6. Saulgrieze
- 4.7. Topinambūrs
- 4.8. Kumelīte
- 4.9. Kliņģerīte

!!! Ziemāji un vasarāji uzskatāmi par atšķirīgiem kultūraugiem pat ja tie pieder vienai ģintij.

Zemkopības ministrija

“Kultūraugs” ir atšķirīgas ģintis kultūraugs

Fontu krāsu nozīme - Viengadīgie kultūraugi, daudzgadīgie kultūraugi

5.	Lūpziežu dz. ģintis
5.1.	Salvija
5.2.	Raudene
5.4.	Baziliks
5.5.	Piparmētra
5.6.	Mārsils jeb timiāns
5.7.	Pūķgalve
5.8.	Mātere
5.9.	Melisa
5.10.	Kaķumētra
5.11.	Izops

6.	Ģintis	Dzimtas
6.1.	Kaņepes	Kaņepju
6.2.	Lini	Linu
6.3.	Malva	Malvu
6.4.	Zemenes	Rožu
6.5.	Sīpoli (puravi, dārza sīpoli, lielloku sīpoli, šalotes sīpoli, ķiploki, maurloki, lociņi)	Sīpolu
6.6.	Gurķene	Skarblapju
6.7.	Daglītis	Skarblapju
6.8.	Facēlija	Ūdenslapju

Zemkopības ministrija

“Kultūraugs” ir vienai sugai piederоši kultūraugi

Fontu krāsu nozīme - Viengadīgie kultūraugi, daudzgadīgie kultūraugi

Tauriņziežu dzimtas sugas

- 7.1. Zirņi (arī dārza zirņi, cukurzirņi, lobāmie zirņi)
- 7.2. Soja
- 7.3. Lupīna (dzeltenā, šaurlapu, baltā)
- 7.4. Seradella
- 7.5. Vīķi, vasaras (arī lauka pupas, dārza (cūku) pupas)
- 7.6. Vīķi, ziemas
- 7.7. Parastās jeb dārza pupiņas (daudzziedu pupiņas jeb puķu pupas, sviesta jeb Limas pupiņas)
- 7.8. Lēcas
- 7.9. Sierāboliņš
- 7.10. Auna zirņi
- 7.11. Inkarnāta āboliņš

Tauriņziežu dzimtas sugas

- 7.12. Āboliņš
- 7.13. Amoliņš
- 7.14. Lucerna
- 7.15. Ragainais vanagnadziņš
- 7.16. Esparsete
- 7.17. Austrumu galega
- 7.18. Dedestiņas

Zemkopības ministrija

“Kultūraugs” ir vienai sugai piederоši kultūraugi

Fontu krāsu nozīme - Viengadīgie kultūraugi, daudzgadīgie kultūraugi

8. Krustziežu dzimtas sugas

8.1. Rapsis, vasaras (arī galda kāļi, lopbarības kāļi)

8.2. Rapsis, ziemas

8.3. Kāposti (ziedkāposts, galviņkāposts (baltais, sarkanais), rožu jeb Briseles kāposts, kolrābis, spargeļkāposts, virziņkāposts, lapu kāposts, brokoļi, kacenkāposts jeb lopbarības kāposts, Pekinas kāposts)

8.4. Rāceņi (tīruma rācenis, lauka rācenis, ripsis)

8.5. Sareptas sinepes

8.6. Melnās sinepes

8.7. Baltās sinepes

8.8. Rukola

8.9. Redīsi (redīsi, melnais rutks, eļļas rutks)

8.10 Mārrutki

9. Nakteņu dzimtas sugas

9.1. Kartupeļi

9.2. Tomāti

9.3. Baklažāns

9.4. Paprika

9.5. Čili pipars

9.6. Tabaka

10. Balandu dzimtas sugas

10.1. Bietes

10.2. Spināti

11. Ķirbjaugu dzimtas sugas

11.1. Gurķi

11.2. Arbūzs

11.3. Melone

11.4. Dārza ķirbis (Parastais ķirbis, kabači, patisoni, cukīni)

11.5. Vīglapu ķirbis

11.6. Lielaugļu ķirbis

11.7. Muskata ķirbis, sviesta ķirbis

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 2: Ekoloģiski nozīmīgas platības

Mērķa platība
– 111 759 ha
Finansējums –
68 milj.EUR

Atbalsta pretendents – jebkurš, kurš veic lauksaimniecisko darbību un saņem ISIP

Atbalsts par šādu kultūraugu platību:

Plānotā atbalsta likme

- **Slāpekli piesaistoši kultūraugi** (SPK) – **nelieto AAL** visu kalendāro gadu **151 EUR/ha**
- **SPK maisījumā ar aramzemē sētām stiebrzālēm**, kur **SPK > 50%** vai **graudaugi maisījumā ar vīkiem (> 50%)**, – **nelieto AAL** visu kalendāro gadu **151 EUR/ha**
- **Nektāraugi** – **nelieto AAL** visu kalendāro gadu **151 EUR/ha**
- **Zaļmēslojuma augu papuves** – **nelieto AAL** līdz zaļmēslojuma iestrādei augsnē; ! **Atbalstu piešķir tikai par to zaļmēslojuma augu papuves platības daļu, kas pārsniedz LLVS 8 izpildi.** **212 EUR/ha**
- **Starpkultūras** – **nelieto AAL** starpkultūru audzēšanas laikā **80 EUR/ha**
- **Zālāji pasējā** – **nelieto AAL** no virsauga novākšanas līdz kalendārā gada beigām **50 EUR/ha**

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 2: Ekoloģiski nozīmīgas platības

Atbalstāmās kultūras

- **nektāraugi** (tīrsējā vai maisījumos) - facēlija, zilās kāpnītes, lavanda, malva, mārdadzis, izops, mātere, kaķumētra, gurķumētra, salvija, citronmētra, tauksakne, sējas koriandrs, raudene, bišu amoliņš un kultivēti nektāraugi - ežziēde, biškrēsliņš, pūķgalve, melisa, daglītis, dedestiņa, kaķumētra, rudzupuķe.
  - Tos nopļauj un novāc vai sasmalcina pēc ziedēšanas.
- **slāpekli piesaistoši kultūraugi** (tīrsējā vai maisījumos) - lucerna, ragainais vanagnadziņš, āboliņš, vīķi, amoliņš, austrumu galega, lupīna (šaurlapu, dzeltenā, baltā), esparsete;
- **slāpekli piesaistoši kultūraugi** (SPK) sēti **maisījumā ar aramzemē sētām stiebrzālēm**, kur SPK > 50%;
- **graudaugi sēti maisījumā ar vīķiem (vīķauzas)**, kur vīķi > 50%;
- **zaļmēslojuma augu papuves** - sēj maisījumā no vismaz diviem zaļmēslojuma augiem, no kuriem viens ir lucerna, ragainais vanagnadziņš, āboliņš, vīķi, amoliņš, austrumu galega, lupīna, esparsete, lauku pupas vai zirņi
  - Zaļmēslojuma augi nedrīkst aizņemt vairāk kā 10% no saimniecības aramzemes platības.
  - To neizmanto ganišanai, lopbarības ieguvei vai citai ražošanai.

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 2: Ekoloģiski nozīmīgas platības

Atbalstāmās kultūras

- **starpkultūras** - maisījumā sēti vismaz divi starpkultūru augi – vasaras rapsis, daudzziēdu viengadīgā airene, baltās sinepes, eļļas rutks, auzas, facēlija, griķi, vīķi, rudzi, pupas, zirņi vai lopbarības redīsi.
  - Starpkultūras sēj pēc galvenā kultūrauga, bet ne vēlāk kā līdz kārtējā gada 1. septembrim un sējumu saglabā vismaz līdz kārtējā gada 31. oktobrim. Atbalsta iesniegumā kārtējā un nākamā gadā attiecīgajā laukā deklarētais galvenais kultūraugs ir atšķirīgas sugas augs.

- **zālāji pasējā** - zem labības vai pākšaugu virsauga tīrsējā vai savstarpējos maisījumos sētas:
  - **stiebrzāles** – daudzziēdu viengadīgā airene, ganību airene, hibrīdā airene, auzēnairene, pļavas timotiņš, kamolzāle, pļavas auzene, niedru auzene, sarkanā auzene, aitu auzene, raupjā auzene, bezakotu lāčauza, mīkstā lāčauza, pļavas lapsaste, pļavas skarene, purva skarene, parastā skarene, parastā smilga, baltā smilga vai ložņu smilga.
  - **tauriņzieži** - tostarp lucerna, ragainais vanagnadziņš, āboliņš, vīķi, amoliņš vai esparsete.

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 2: par pamatkaļķošanu ENP platībās

Papildatbalsts par augsnes kvalitātes un reakcijas optimizāciju

Plānotā atbalsta likme: 65 EUR/ha

- 1) 1 reizi 5 gados
- 2) Pamatkaļķošana pirms ENP sējas
- 3) Augsnes pH - S augsnēs pH < 5,5, mS- pH < 5,8, sM- pH < 6,3, M- pH < 6,5
- 4) Augsnes analīzes ne senākas par 5 gadiem
- 5) Kalcija karbonāta deva ne mazāka kā augsnes analīzēs norādīts vai 6 t/ha
- 6) Kaļķojamais materiāls ir VAAD Mēslošanas līdzekļu un substrātu sarakstā
- 7) Līdz 22.05. vai 30 dienu laikā sniedz informāciju VAAD LIZ pārvaldības sistēmā
- 8) Ģeomarķēti fotoattēli ar LAD mobilo lietotni

Mērķa platība –
200 000 ha
Finansējums –
13 milj.EUR

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 4: **Saudzējošā lauksaimniecības prakse**

Mērķa platība
– 428 545 ha
Finansējums –
30 milj.EUR

Atbalsta pretendents – jebkurš, kurš veic lauksaimniecisko darbību un saņem ISIP

Plānotā atbalsta likme: 15 EUR/ha

- 1) Atbalstu piešķir par **graudaugu, eļļas augu, šķiedraugu, pākšaugu, tauriņzieži** platību
- 2) Izmantots kāds no pirmssējas apstrādes veidiem:
  - ✓ **minimāla augsnes apstrāde** (seklāka par 15 cm, nearot)
  - ✓ **augšnes joslu apstrāde**
  - ✓ **tiešā sēja**
- 2) **Herbicīdi** kultūraugam **ne vairāk kā 2 reizes** pieteikuma gadā
- 3) 22.05.; 30.06.; 31.08.; 05.11. – **ziņo VAAD LIZ** pārvaldības sistēmā
- 4) Ģeomarķēti fotoattēli ar LAD mobilo lietotni par min. augsnes apstrādes faktu

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 5: Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojuma mazinošas lauksaimniecības prakses **par šķidrmēslu iestrādi**

Mērķa platība
– 258 670 ha
Finansējums –
25 milj.EUR

Atbalsta pretendents – jebkurš, kurš veic lauksaimniecisko darbību un saņem ISIP

Plānotā atbalsta likme: 31 EUR/ha

- 1) Šķidrmēslu iestrāde ar lentveida izkliešanas vai inžekcijas metodi
- 2) Saimniecībai sagatavots mēslošanas plāns
- 3) Nepārsniedz saimniecībai aprēķināto slāpekļa daudzumu
- 4) Atbalstāmajai platībai augsnes analīzes ne senākas kā 5 gadi
- 5) 22.05.; 30.06.; 31.08.; 05.11. – ziņo VAAD LIZ pārvaldības sistēmā

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 5: Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojuma mazinošas lauksaimniecības prakses par precīzo minerālmēslu izkliedi

Mērķa platība
– 258 670 ha
Finansējums –
25 milj.EUR

Plānotā atbalsta likme: 20 EUR/ha (izvēlas par min.m. vai AAL)

- 1) Izkliedētājam ir **automātiskā pārklājumu regulēšanas iespēja** (sekciju kontrole, devu regulēšana, mēslošanas zonas nepārklājas)
- 2) Ir vadības terminālis ar **GPS uztvērējs**
- 3) Saimniecībai sagatavots **mēslošanas plāns**
- 4) Atbalstāmajai platībai augsnes **analīzes ne senākas kā 5 gadi**
- 5) **Nepārsniedz** saimniecībai aprēķināto **slāpekļa daudzumu**
- 6) 22.05.; 30.06.; 31.08.; 05.11. – ziņo VAAD LIZ pārvaldības sistēmā
- 7) GPS datu augšupielāde VAAD LIZ pārvaldības sistēmā

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 5: Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojuma mazinošas lauksaimniecības prakses par precīzo augu aizsardzības līdzekļu izsmidzināšanu

Plānotā atbalsta likme: 20 EUR/ha (izvēlas par min.m. vai AAL)

- 1) Iekārtai ir **automātiskā pārklājumu regulēšanas iespēja** (sekciju kontrole, devu regulēšana, apstrādātās zonas nepārklājas)
- 2) Ir vadības terminālis ar **GPS uztvērējs**
- 3) AAL lietošanas **pamatojums** – *kaitīgie organismi, VAAD brīdinājums, VAAD kaitēkļu un slimību kaitīguma sliekšņi, laikapstākļi*
- 4) Atbalstāmajai platībai augsnes **analīzes ne senākas kā 5 gadi**
- 5) 22.05.; 30.06.; 31.08.; 05.11. – ziņo VAAD LIZ pārvaldības sistēmā
- 6) GPS datu augšupielāde VAAD LIZ pārvaldības sistēmā

Zemkopības ministrija

Mēslošanas plāns

Zemkopības ministrija

Mēslošanas plāna metodika

Video ieraksts par
mēslošanas plānu:
www.laukutikls.lv

- I. Sākotnējā slāpekļa (N) vajadzība
- II. Sākotnējā slāpekļa (N) vajadzība tiek koriģēta
- III. Mēslošanas līdzekļu izmantošanas plānošana
- IV. Ziņošana par mēslošanas līdzekļu iegādi un izlietojumu

! Jāievēro pretendējot uz atbalstu ekoshēmā «Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojuma mazinošas lauksaimniecības prakses»

Zemkopības ministrija

Slāpekļa (N) vajadzības noteikšana

II. Sākotnējā slāpekļa (N) vajadzība tiek koriģēta, ņemot vērā:

1. Ja iepriekšējā gadā laukā audzēti **tauriņzieži**, tad N vajadzību samazina par 10-30 kg/ha
2. Ja iepriekšējā gadā laukā audzēta labība, **salmi** netika novākti un ir iestrādāti augsnē, tad N vajadzību palielina par 20 kg/ha
3. Ja iepriekšējā gadā laukā audzēts **zaļmēslojums**, tad N vajadzību samazina par 40 kg/ha (tauriņzieži), ja pirms 2 gadiem audzēts, tad samazina par 20 kg/ha (ja tauriņzieži) vai par 15 kg/ha (citi augi)
4. Ja priekšaugiem doti **kūtsmēsli**, tad N vajadzību samazina, ņemot vērā kūtsmēsļu veidu, iestrādāto daudzumu un augsnes granulometrisko sastāvu
5. Ja **minerālā slāpekļa** nodrošinājums augsnē ir zems, tad N vajadzību palielina par 20 kg/ha, bet ja augsts, tad samazina par 10 kg/ha, ja ļoti augsts, tad par 20 kg/ha
6. Ja laukā tiek audzēti **ziemas kvieši pārtikas** vajadzībām, tad N vajadzību var palielināt par 20 kg/ha
7. **Īpaši (nitrātu) jutīgajās teritorijās** N vajadzība nepārsniedz MK noteikumu Nr. 834 3. pielikumā noteiktās maksimāli pieļaujamās slāpekļa normas kultūraugiem

Zemkopības ministrija

Mēslošanas plāna metodika

Piemērs par ziemas kviešiem

	N vajadzības noteikšana	Raksturojums	N vajadzība
1.1.	Pēc P, K nodrošinājuma	P,K vidējs	130 kg/ha
1.2.	Pēc standartaža	Standartaža 4 t/ha	95 kg/ha
1.3.	Pēc vēsturiskās ražas	Saimniecības pēdējo 3 gadu augstākā ražība 6 t/ha, Augsnes tips sM, organiskā viela optimāla 2-3%	$95 \text{ kg/ha} + 2t * 24,7\text{kg/t} = 144 \text{ kg/ha} * 0,9 * 1 = 129,6 \text{ kg/ha}$
1.	Sākotnējā N vajadzība		130 kg/ha
2.1.	Priekšaugš tauriņzieži	Priekšaugš āboliņš tīrsējā	- 20 kg/ha
2.2.	Iestrādāti salmi	Neattiecas	
2.3.	Iestrādāts zaļmēslojums	Neattiecas	
2.4.	Iestrādāti kūtsmēsli	Iestrādāti kūtsmēsli priekšaugam 28 t, sl.govju ar izsl. 6000kg, MAX N<=170 kg/ha	$28 * 4,1 = 114,8 * 0,1 = - 11,48 \text{ kg/ha}$
2.5.	Minerālais slāpeklis	Vidējs	+ - 0
2.6.	Ziemas kvieši pārtikai	Paredzēti pārtikai	+20 kg/ha
2.7.	ĪJT limits		150 kg/ha
2.	N vajadzība pēc korekcijas		118,52 kg/ha

Pienākumi iesniegt datus LIZ pārvaldības sistēmā

Lauksaimnieka iesniegtie dati		22.maijs	30.jūnijs	31.augusts	5.novembris
1.	Iesniegt ģeotelpisko iesniegumu LAD EPS	x			
2.	Kultūraugu ražība iepriekšējā gadā	x			
3.	Informācija par priekšaugu, ja lauks iepriekš nebija pieteikts	x			
4.	Norāde par salmu iestrādi augsnē	x			
5.	Norāde vai kviešus audzēs pārtikai	x			
6.	Augšņu analīžu dati, ja neveica VAAD	x			
7.	Mēslošanas līdzekļu - krājumi	x			x
8.	Mēslošanas līdzekļi - iegādāti	x	x	x	x
9.	Kūtsmēsli iestrādāti priekšaugam	x			
10.	Plānotā fosfora, kālija deva	x			
11.	Plānotā kūtsmēsļu deva	x			
12.	Augsnes nodrošinājums ar minreālo slāpekli	x			
13.	Mēslošanas līdzekļi - izmantoti	x	x	x	x
Dati no iestādēm					
14.	Pieteiktās platības, kultūraugi no LAD EPS	x			
15.	Informācija par priekšaugiem no LAD IAKS	x			
16.	Augšņu analīžu dati no VAAD	x			
17.	Informācija par dzīvniekiem, kūtsmēsliem no LDC	x			

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 6: Zālāju saglabāšanas veicināšana

Mērķa platība –
317 599 ha
Finansējums –
111 milj.EUR

Atbalsta pretendents – jebkurš, kurš veic lauksaimniecisko darbību un saņem ISIP

Plānotā atbalsta likme: 70 EUR/ha

- 1) Par zālāju (ilggadīgo, aramzemē sēto) platību vai stiebrzāļu platību sēklas iegūšanai
- 2) 2 gadu saistības neveikt aparšanu, lobīšanu, irdināšanu
- 3) Dzīvnieku blīvums > 0,4 LV/ha (briežkopībā un JAL 0,3LV/ha) no 15.05. – 15.09., izņemot stiebrzāļu sēklu platības
- 4) Sēklas stiebrzāļu platībā veikta VAAD lauku apskate, atbilst sēklaudzēšanas prasībām

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 7: Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās

Mērķa platība –
350 000ha
Finansējums –
96 milj.EUR

Atbalsta pretendents – bioloģiskais lauksaimnieks, kurš veic lauksaimniecisko darbību un saņem ISIP

Plānotā atbalsta likme: 56 EUR/ha

- 1) **Visa** platība ir bioloģiskās lauksaimniecības kontroles sistēmā
- 2) **Zālāju platībā**, dzīvnieku blīvums > 0,4 LV/ha (briežkopībā un JAL 0,3LV/ha)
- 3) **Ilggadīgo stādījumu platībā** rindstarpās veido augsnes segumu 15.11.-15.02.;
- 4) Aramzemē ir **augšnes segums 15.11.-15.02.**: ĪJT 75%; Latgale, Vidzeme 65%, pārējā teritorijā 70% no aramzemes platības;
- 5) **Visā aramzemes** platībā nodrošina **kultūraugu dažādošanu** un ja:

Aramzeme	Kultūraugu skaits	Galvenais kultūraugs	2 galvenie kultūraugi	3 galvenie kultūraugi
<10 ha	2	<75%		
10 - 30 ha	3	<65%	<90%	
>30 ha	4	<65%	<90%	<99%

✓ Papuves, aramzemē sēto zālāju un tauriņziežu zālaugu īpatsvars var būt lielāks

Zemkopības ministrija

Paldies par uzmanību!

LLVS 4 – Buferjoslu izveide gar ūdenstecēm

	LATVIJA	LIETUVA	IGAUNIJA	ZVIEDRIJA	SOMIJA	DĀNIJA
Aizliegts lietot AAL, mēslošanas līdzekļus:	10 m gar USIK 3 m gar novadgrāvjiem	3 m aizsargjoslās, no 2024.g. gar visiem meliorācijas grāvjiem	10 m gar upēm, strautiem 10 m gar galvenajiem grāvjiem ar sateces baseinu > 10 km ² 3 m gar galvenajiem grāvjiem ar sateces baseinu <10 km ²	6 m gar ūdensobjektiem, ezeriem AAL aizliegums 3 m gar ūdensobjektiem, ezeriem mēsloš. līdz. aizliegums	3 m gar ūdensobjektiem, AAL var lietot ar atļauju	3 m gar ūdensobjektiem
Aizliegts audzēt kultūraugus:	nē	aizsargjoslās, no 2024.g. 3 m gar visiem meliorācijas grāvjiem jāatstāj zālājs	nē	nē	3 m gar ūdensobjektiem ar veģetāciju buferjosla, nepārveidota	3 m gar ūdensobjektiem neapstrādā augsni, neaudzē kultūraugus

LLVS 5 – Augsnes apstrāde, kas samazina augsnes degradācijas un erozijas risku, tostarp, ņemot vērā nogāzes slīpumu

	LATVIJA	LIETUVA	IGAUNIJA	ZVIEDRIJA	SOMIJA	DĀNIJA
Nogāzes slīpums:	6 grādi jeb 10,5%	12%	10%	15% nogāzes pret ūdensobjektiem	15% vai 10% Ālandu s.	
Augsnes segums:	01.10.-15.03.	15.11.-01.03.		15.09.-15.02.		
Apstrādes veids:	ziemāju sēja perpendikulāri	pielietot šķērsslīpuma tehnoloģiju	augsnes apstrāde ar šķērsslīpi	Šajā laikā neveic apstrādi		Aizliegts art, kur >7,5t/ha augsnes erozija ūdens noteces dēļ
Papildus:		neaudzēt kartupeļus, bietes, sakņu dārzeņus, near rindstarpas augļu dārzos	Zālājus ierīko, minimāla augsnes apstrāde, aizsargjoslu ierīkošana pauguru nogāzēs vai ūdenstilpju krastos	Uz nogāzēm augu segums vai augu atliekas. <i>SE nav problēmu saskaņā ar ES erozijas indeksu</i>	Nogāzes daļā pret ūdensobjektu jābūt 3 m buferjoslai ar nepārveidotu augu segumu	Atļauta min. apstrāde, aršanas aizlieg. vietā var veidot laukmales, biotopus

LLVS 6 – Minimāls augsnes pārklājums, lai izvairītos no kailas zemes sensitīvākajos periodos

	LATVIJA	LIETUVA	IGAUNIJA	ZVIEDRIJA	SOMIJA	DĀNIJA
Augsnes segums % no aramz., ilggad. stādīj.:	65% ĪJT 55% Vidzeme, Latgale 60% pārējā	50%, ja <50 ha 65%, ja > 50 ha	50%	30, 40, 50, 70% atkarībā no reģiona	33%	No ražas novākšanas attiecīgi līdz 1.10. mālainās augsnēs, līdz 20.10. vieglāka māla augsnēs un līdz 01.02. smilšainās augsnēs ir augšes segums. Ja veic apstrādi, tad 4 ned. laikā apsēj.
Periods:	15.11.-15.02.	01.12.-15.03.	01.11.-31.03.	No ražas novākšanas brīža, no 15.09... 20.10.	Ziema	Neattiecas uz kartupeļu platībām.
Augsnes seguma veids:	Kultūraugi, starpkultūras, augu atliekas	Kultūraugi, starpkultūras, augu atliekas, papuves apsēj	Kultūraugi, starpkultūras, augu atliekas	Kultūraugi, starpkultūras, rugāji	Veģetācija, augšes pēc vieglas apstrādes	
Izņēmumi:	Neieskaita dārzeņu, kartupeļu, biešu platības novāktas pēc 1.sept.	Prasība nav pē dārzeņiem, kartupeļiem, bietēm	Dārzkopības ražotājam 30%	Augsnes apstrāde atļauta pirms starpkultūru, ziemāju sējas	Noteiktā vasaras laikā papuven jābūt zaļām vai ar rugājiem	

LLVS 7 – Augmaiņa aramzemē

	LATVIJA	LIETUVA	IGAUNIJA	ZVIEDRIJA	SOMIJA	DĀNIJA
Augmaiņa aramzemē ik gadu:	35% no platības	35% lopkop. un tirgus saimn. Pārējie visā aramzemē	50% no platības	33%	33% no platības	35%
Augmaiņa aramzemē:	Pārējā aramzemē kultūraugu audzē ne ilgāk kā 3 gadus pēc kārtas.	2 gadus pēc kārtas var audzēt, ja 1 gadā audzē sēklas kultūraugu.	Vienu un to pašu kultūraugu laukā neaudzē ilgāk kā 3 gadus pēc kārtas.	Kultūraugu laukā audzē ne ilgāk kā 3 gadus pēc kārtas.	Kultūraugu laukā audzē ne ilgāk kā 3 gadus pēc kārtas, ievieš no 2025.g.	Kultūraugu laukā audzē ne ilgāk kā 3 gadus pēc kārtas.
Izņēmumi:		Lopkopības un tirgus saimn. augmaiņa ik gadu 35% platības, pārējā platībā audzē ne vairāk kā 3 gadus pēc kārtas. Kukurūzu audzē atkārtoti, ja pēc ražas novākšanas sēj starpkultūru.	Starpkultūras pārtrauc augmaiņas secību un lauku ieskaita 50%, bet tad kultūraugu neaudzē laukā ilgāk kā 3 gadus pēc kārtas.	Kukurūzu var audzēt vairāk nekā 3 gadus pēc kārtas, ja tajā sēj zālāja pasēju, kuru saglabā līdz 1.martam. Prasība neattiecas uz dārzeņiem, kartupeļiem (novāktiem pirms 1.jūl.).	Prasība neattiecas uz kartupeļiem, sīpoliem, bietēm, burkāniem, kāpostiem.	Kukurūzu var audzēt vairāk nekā 3 gadus pēc kārtas, ja tajā sēj zālāja pasēju, kuru saglabā līdz 1.febr. Prasība neattiecas uz dārzeņiem.